

Financijska imovina (osim dionica i udjela) – primjena HSFI 9

mr. sc. Zdravko Baica

U ovom članku pišemo o računovodstvenoj primjeni HSFI 9-Financijska imovina (osim za dionice i udjele), koji je objavljen u Odluci o objavljivanju hrvatskih standarda financijskog izvještavanja, gdje su objavljeni 17 HSFI-a i Okvir za primjenu HSFI-a (Narodne novine br. 86/15 i 105/20). O dionicama i udjelima pisali smo u članku "Ulaganja u dionice i udjele u ovisno i pridruženo društvo (društvo povezano sudjelujućim interesom)" koji je objavljen u RiPup-u br.10/2020 i u članku "Ulaganja u dionice i udjele u nepovezano društvo - primjena HSFI-a 9" koji je objavljen u RiPup-u br.11/2020.

1. Definicije i sadržaj financijske imovine

„Cilj računovodstvenog standarda HSFI 9-Financijska imovina je propisati obvezu priznavanja, mjerenja, evidentiranja i objavljivanja financijske imovine.“ (HSFI 9.1.)

„HSFI 9-Financijska imovinu u skladu je s Direktivom 2013/34/EU.“ (HSFI 9.2.)

Definicije i sadržaj financijske imovine nalaze se u **točkama 3. do 16. HSFI 9-Financijska imovina.**

Financijski instrument je svaki ugovor temeljem kojeg nastaje financijska imovina jednog poduzetnika i financijska obveza ili vlasnički instrument drugog poduzetnika.

Financijska imovina obuhvaća sljedeće vrste imovine:

- udjele i dionice kod povezanih poduzetnika,
- zajmovi povezanim poduzetnicima,
- sudjelujući interesi osim kod povezanih poduzetnika,
- ulaganja u vrijednosne papire,
- dani zajmovi i depoziti,
- ostala financijska imovina i
- novac.

Financijska imovina navedena pod b), d), e) i f) klasificira se u ovom standardu, zbog potrebe mjerenja, u četiri skupine:

- financijska imovina čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka,
- ulaganja koja se drže do dospelja,
- zajmovi i potraživanja i
- financijska imovina raspoloživa za prodaju.

Udjeli i dionice (vlasnički instrument) je svaki ugovor koji dokazuje udjel u kapitalu.

Dionice i udjeli kod povezanih poduzetnika ne mjere se prema odredbama **HSFI 9-Financijska imovina**, već prema odredbama **HSFI 2-Konsolidirani financijski izvještaji**, a dionice i udjeli kod nepovezanih poduzetnika klasificiraju se ili u financijsku imovinu čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka ili u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju, o čemu smo detaljno pisali u člancima navedenim u uvodu ovoga članka.

Prema odredbi **točke 10. HSFI 9**, novac se obavezno razvrstava u financijsku imovinu čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka.

Poduzetnik je dužan pri početnom priznavanju financijsku imovinu razvrstati u jednu od navedenih četiri kategorije, kako bi kasnije kod početnog mjerenja i nakon početnog mjerenja ispravno primjenio odredbe ovog standarda o mjerenju financijske imovine.

U djelokrugu ovog standarda su samo ona **potraživanja** kod kojih je ugovorom određen prinos (npr. kamata). Potraživanja kod kojih nije ugovoren nikakav prinos u djelokrugu su HSFI 11-Potraživanja.

Na **potraživanja po osnovi financijskog najma** primjenjivat će se odredbe **HSFI 6-Dugotrajna materijalna imovina** u smislu njihovog priznavanja, mjerenja te objavljivanja.

Financijsku imovinu dijelimo na:

- Derivativnu financijsku imovinu i
- Nederivativnu financijsku imovinu.

Derivat je financijski instrument ili drugi ugovor na koji se primjenjuje **HSFI 9**, a koji ima sva tri sljedeća obilježja:

- vrijednost derivata se mijenja ovisno o promjenama kamatne stope, cijene drugog financijskog instrumenta, cijene robe, tečaja stranih valuta ili druge "osnovne varijable",
- derivativ ne zahtijeva početno neto ulaganje ili je to ulaganje manje nego pri drugim vrstama ugovora za koje bi se moglo očekivati da slično reaguju na promjene tržišnih čimbenika, i
- podmiruje se na neki budući datum.

Od prije navedenih četiri skupina financijske imovine, zajmovi i potraživanja i financijska imovina koja se drži do dospelja su nederivativna financijska imovina, a financijska imovina čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka i financijska imovina raspoloživa za prodaju su derivativna financijska imovina.

Zajmovi i potraživanja su nederivativna financijska imovina s fiksnim ili odredivim plaćanjima koja ne kotiraju na aktivnom tržištu.

Financijska imovina koja se drži do dospelja je nederivativna financijska imovina s fiksnim ili utvrdivim iznosom plaćanja i fiksnim dospeljem za koju poduzetnik ima pozitivnu namjeru i mogućnost držati je do dospelja osim ulaganja koja udovoljavaju definiciji zajmova.

Financijska imovina čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka je ona koja udovoljava jednom od sljedećih uvjeta:

- klasificirana je kao imovina namijenjena trgovanju,
- prilikom početnog priznavanja poduzetnik ju je svrstao u ovu skupinu. Svaka financijska imovina iz djelokruga HSFI 9 može se prilikom početnog priznavanja odrediti u ovu skupinu, osim ulaganja u vlasničke instrumente čija cijena ne kotira na aktivnom tržištu. Novac se obavezno razvrstava u ovu skupinu.

Prema **točki 11. HSFI 9, financijska imovina raspoloživa za prodaju** je sva imovina koja nije obuhvaćena u prethodne tri skupine financijske imovine (zajmovi i potraživanja, financijska imovina koja se drži do dospelja i financijska imovina čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka).

HSFI 9-Financijska imovina treba primijeniti u priznavanju, mjerenju i prezentiranju financijske imovine, **osim**:

- prava iz ugovora o osiguranju;
- ugovore o nepredviđenim podmirenjima unutar poslovnih spajanja u računovodstvu kupca;
- ugovore između kupca i prodavatelja unutar poslovnog spajanja o kupnji ili prodaji imovine na određeni budući datum;
- potraživanja od kupaca;
- financijske imovine koja obuhvaća vlasničke instrumente u ovisnim društvima, društvima povezanim sudjelujućim interesom i imovinu u zajedničkim pothvatima na koju se primjenjuju odredbe HSFI 2.

Ugovori kojima se kupuje ili prodaje roba, dugotrajna materijalna imovina ili zalihe ne predstavljaju financijske instrumente. Međutim, **HSFI 9-Financijska imovina** se primjenjuje na one ugovore ako bi iz tih ugovora za prodavatelja ili kupca mogli proizaći gubici, a koji nisu povezani s promjenama cijene predmeta nefinancijske imovine, promjenama valutnih tečajeva ili neispunjavanjem ugovora od strane jedne ugovorne stranke.

HSFI 9-Financijska imovina primjenjuje se i na ugovore o kupnji ili prodaji nefinancijske imovine kod kojih potraživanje ili obveza može biti podmirena u neto iznosu primitkom novca ili drugog financijskog instrumenta ili razmjenom financijskih instrumenata, osim ugovora koji su sklopljeni i traju u svrhu primanja ili isporučivanja nefinancijske imovine kao što je to slučaj kod kupnje, prodaje za upotrebu takve imovine od strane poduzetnika u okviru njegove djelatnosti.

2. Priznavanje financijske imovine

Odredbe o priznavanju financijske imovine nalaze se u **točkama 17. i 18. HSFI 9-Financijska imovina**.

Poduzetnik priznaje financijsku imovinu u svojoj bilanci u trenutku kada postane jedna od ugovornih strana na koju se primjenjuju ugovorni uvjeti instrumenta. Redovna kupnja financijske imovine priznaje se temeljem računovodstva na datum trgovanja ili računovodstva na datum namire. Datum trgovanja je datum na koji se je poduzetnik obvezao na kupnju ili prodaju određene imovine. Datum namire je datum na koji je imovina isporučena poduzetniku ili na koji je poduzetnik imovinu isporučio.

Pri početnom priznavanju poduzetnik će financijsku imovinu (**zajmove povezanim poduzetnicima, ulaganja u vrijednosne papire, dani zajmovi i depoziti i ostala financijska imovina**) razvrstati u jednu od 4 kategorije, i to:

- financijska imovina čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka,
- ulaganja koja se drže do dospelja,
- zajmovi i potraživanja, ili
- financijska imovina raspoloživa za prodaju.

Prema odredbi **točke 10. HSFI 9**, novac se pri početnom priznavanju obvezno razvrstava u financijsku imovinu čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka.

Iz odredbi **HSFI 9** proizlazi da se **ulaganja u dionice i udjele u nepovezane poduzetnike** početno razvrstava ili u financijsku imovinu čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka ili u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju, a za **ulaganja u dionice i udjele u povezane poduzetnike** ne primjenjuju se odredbe o priznavanju **HSFI 9** već odredbe o priznavanju **HSFI 2-Konsolidirani financijski izvještaji**.

3. Mjerenje financijske imovine

Odredbe o početnom mjerenju financijske imovine i o mjerenju financijske imovine nakon početnog mjerenja nalaze se u **točkama 19. do 31. HSFI 9-Financijska imovina**.

3.1. Početno mjerenje financijske imovine

Financijska imovina čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka početno se mjeri po fer vrijednosti (trošku stjecanja) bez uvećanja za transakcijske troškove. Transakcijski troškovi terete rashode razdoblja.

Ostala financijska imovina (**zajmovi i potraživanja, ulaganja koja se drže do dospelja i financijska imovina raspoloživa za prodaju**) početno se mjeri po fer vrijednosti (trošku stjecanja) uvećano za transakcijske troškove.

Transakcijski troškovi su troškovi koji se izravno pripisuju kupnji, izdavanju ili prodaji financijske imovine.

Iz odredbi **točke 19. HSFI 9-Financijska imovina**, proizlazi da se sva financijska imovina početno mjeri po fer vrijednosti (trošku stjecanja), samo što se kod tog početnog mjerenja financijskoj imovini čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka ne dodaju transakcijski troškovi dok se kod ostale financijske imovine (zajmovi i potraživanja, ulaganja koja se drže do dospelja i financijska imovina raspoloživa za prodaju) kod početnog mjerenja pribraja i transakcijski troškovi.

3.2. Mjerenje financijske imovine nakon početnog mjerenja

Na svaki sljedeći datum bilance poduzetnik će:

- zajmove i potraživanja,
- ulaganja koja se drže do dospijea

mjeriti po **amortizacijskom trošku** primjenom **metode efektivne kamatne stope**. Efekti nastali naknadnim mjerenjem ove imovine priznaju se u računu dobiti i gubitka.

Ulaganja u ovisna (povezana) društva, zajednički kontrolirane pothvate i društva povezana sudjelujućim interesom poduzetnik će mjeriti u skladu s **HSFI 2 – Konsolidirani financijski izvještaji**.

Na **potraživanja po osnovi financijskog najma** primjenjivat će se odredbe **HSFI 6 – Dugotrajna materijalna imovina** u smislu njihovog priznavanja, mjerenja te objavljivanja.

Prema odredbi **točke 12. HSFI 9, amortizirani trošak financijske imovine** je iznos po kojem je financijska imovina mjerena pri početnom priznavanju, umanjen za iznos otplate glavnice, uvećan ili umanjen za kumulativnu amortizaciju primjenom metode efektivne kamatne stope za svaku razliku između početnog iznosa i iznosa po dospijecu, te umanjen za sva smanjenja (izravna ili kroz račun ispravka vrijednosti) zbog umanjenja vrijednosti ili nemogućnosti naplate.

Prema odredbi **točke 13. HSFI 9, metoda efektivne kamatne stope** je metoda izračuna amortiziranog troška financijske imovine (ili grupe financijske imovine) i raspoređivanja prihoda od kamata ili rashoda od kamata tijekom određenog razdoblja. **Efektivna kamatna stopa** je kamatna stopa koja točno diskontira procijenjena buduća novčana plaćanja ili primitke kroz očekivani vijek trajanja financijskog instrumenta ili, gdje je to moguće, kraćeg razdoblja, do neto knjigovodstvene vrijednosti financijske imovine. Kod izračuna efektivne kamatne stope poduzetnik treba procijeniti novčane tokove, uzimajući u obzir sve uvjete ugovora financijskog instrumenta (na primjer, prijevremeno podmirenje, opciju kupnje i slične opcije), ali ne uzima u obzir buduće gubitke od zajma. Izračun uključuje sve naknade i poene plaćene ili primljene između ugovornih strana koje čine sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcijskih troškova i svih ostalih premija ili diskonta. Postoji pretpostavka da se novčani tokovi i očekivani vijek trajanja grupe slične financijske imovine može pouzdano utvrditi. Međutim, u rijetkim slučajevima kada nije moguće pouzdano procijeniti novčane tokove ili očekivani vijek trajanja financijske imovine (ili grupe stavaka financijske imovine), poduzetnik treba upotrebljavati ugovorne novčane tokove tijekom cijelog ugovornog razdoblja trajanja financijske imovine (ili grupe stavaka financijske imovine).

Financijsku imovinu čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka i financijsku imovinu raspoloživa za prodaju, na svaki sljedeći datum bilance poduzetnik će mjeriti po **fer vrijednosti** bez umanjenja za iznos transakcijskih troškova.

“Fer vrijednost je iznos koji bi trebalo primiti za prodanu imovinu ili platiti za podmirenje obveze u uobičajenoj transakciji između sudionika na tržištu na dan mjerenja vrijednosti. Fer vrijednost utvrđuje se upućivanjem na jednu od sljedećih vrijednosti:

- u slučaju financijskih instrumenata za koje se odmah može identificirati pouzdano tržište, tržišnu vrijednost,
- u slučaju kada za neki instrument nije lako prepoznati tržišnu vrijednost, ali se ona može odrediti za njegove sastavne dijelove ili za slične instrumente, tržišna se vrijednost može izvesti iz vrijednosti njezinih sastavnih dijelova ili sličnih instrumenata,

c) u slučaju financijskih instrumenata za koje se ne može odmah identificirati pouzdano tržište, vrijednost koja proizlazi iz opće prihvaćenih modela i tehnika vrednovanja, pod uvjetom da takvi modeli i tehnike vrednovanja osiguravaju razumnu procjenu tržišne vrijednosti”. (**HSFI 9.6.**)

Prema odredbi **točke 22.b HSFI 9-Financijska imovina**, za **financijsku imovinu čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka**, promjena fer vrijednosti priznaje se kao prihod ili rashod u računu dobiti i gubitka.

Nerealizirani gubici (rashodi) s osnove promjene fer vrijednosti financijske imovine priznaju se sukladno HSFI 15-Prihodi i HSFI 16-Rashodi.

Kod financijske imovine ili financijskih obveza klasificiranih po fer vrijednosti, promjena fer vrijednosti priznaje se u računu dobiti i gubitka, osim financijske imovine raspoložive za prodaju čija se promjena priznaje u kapitalu (**Točka 64. HSFI 15-Prihodi**).

Ako u sljedećem razdoblju, fer vrijednost dužničkog instrumenta klasificiranog kao raspoloživ za prodaju poraste gubitak od umanjenja vrijednosti ove financijske imovine ispravit će se a ispravljeni iznos priznaje se u računu dobiti i gubitka (**Točka 63. HSFI 15-Prihodi**).

Iz navedenih odredbi proizlazi da se rezultat promjene fer vrijednosti financijske imovine čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka iskazuje:

- kao nerealizirani financijski dobiti (prihodi) ili
- kao nerealizirani financijski gubici (rashodi).

Ako je u prethodnim razdobljima navedena financijska imovina procijenjena na niže i rezultat promjene fer vrijednosti knjižen kao nerealizirani financijski gubitak (rashod), a u sljedećem razdoblju dođe do smanjenja financijskog gubitka to smanjenje financijskog gubitka ne knjiži se kao storno financijskog rashoda već kao financijski prihod (nerealizirani financijski dobitak).

Prema odredbi **točke 22.b HSFI 9-Financijska imovina**, za **financijsku imovinu raspoloživu za prodaju**, promjena fer vrijednosti priznaje se izravno u kapital (rezervu fer vrijednosti).

Promjene fer vrijednosti (dobitci ili gubici) financijske imovine raspoložive za prodaju priznaje se izravno u kapital do prestanka priznavanja financijske imovine kada se kumulativno dobitci ili gubici koji su prethodno priznati u kapitalu priznaju u računu dobiti i gubitka. Iznimka je gubitak od umanjene vrijednosti te dobit i gubitak od tečajnih razlika (Točka 35. HSFI 12-Kapital).

Kada je neka imovina revalorizirana, a ta revalorizacija se uključuje u poreznu osnovicu u nekom idućem razdoblju, poduzetnik treba iskazati **odgođenu poreznu obvezu** primjenjujući na tu revalorizacijsku rezervu propisanu stopu poreza na dobit. Ova odgođena porezna obveza iskazuje se kao smanjenje revalorizacijske rezerve. **Isto se primjenjuje i za rezerve fer vrijednosti (Točka 41. HSFI 12-Kapital).**

Iz navedenih odredbi proizlazi da u slučaju kada se financijska imovina raspoloživa za prodaju naknadno procijeni po većoj ili manjoj fer vrijednosti od prethodne, dobitak odnosno gubitak se ne knjiži kao prihod odnosno kao rashod već kao negativna ili pozitivna rezerva fer vrijednosti. U slučaju kada je povećanje fer vrijednosti financijske imovine odnosno pozitivna rezerva fer vrijednosti, tada se 18% ili 12% tog dobitka (ovisno o tome koju stopu poreza na dobit porezni obveznik primjenjuje) ne knjiži kao rezervu fer vrijednosti već kao odgođenu poreznu obvezu na kontu 9892 prema našem kontnom planu.

Kod prestanka priznavanja financijske imovine raspoložive za prodaju, rezerva fer vrijednosti i odgođena porezna obveza priznaju se u računu dobiti i gubitka kao prihodi ili rashodi.

Rezerva fer vrijednosti povezana sa stavkama financijske imovine raspoložive za prodaju prenosi se u račun dobiti i gubitka ili kada se odnosne stavke prestanu priznavati ili ako priznati gubici postanu značajni ili trajni, ovisno što od toga nastupi ranije (HSFI 9.31.).

Ako je smanjenje fer vrijednosti financijske imovine raspoloživo za prodaju priznato izravno u kapital (rezerve fer vrijednosti) i ako postoji objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti ove imovine kumulativni gubitak koji je izravno priznat u kapital (rezerve fer vrijednosti) uklanja se iz kapitala i priznaje u računu dobiti i gubitka čak ako se financijska imovina nije prestala priznavati (Točka 36. HSFI 12-Kapital).

Iz ovih odredbi proizlazi da se rezerva fer vrijednosti i odgođena porezna obveza moraju priznati u računu dobiti i gubitka kao prihodi ili rashodi i prije prestanka priznavanja financijske imovine raspoložive za prodaju ako za to postoji objektivni dokaz o umanjenju te financijske imovine odnosno ako gubici te financijske imovine postanu značajni ili trajni.

3.3. Umanjenja financijske imovine

Na kraju svakog izvještajnog razdoblja poduzetnik mora za svaku pojedinačnu financijsku imovinu mjerenu po trošku stjecanja ili amortiziranom trošku procijeniti umanjenje vrijednosti. Ako postoji objektivni dokaz o umanjenju vrijednosti, poduzetnik mora gubitak od umanjenja vrijednosti priznati kao rashod u računu dobiti i gubitka (HSFI 9.27.).

Iz navedene odredbe proizlazi da se **zajmovi i potraživanja, financijska ulaganja koja se drže do dospelja i dionice i udjeli koji se tretiraju kao financijska imovina raspoloživa za prodaju** (čija cijena ne kotira na aktivnom tržištu pa se fer vrijednost ne može pouzdano izmjeriti), na svaki datum bilance trebaju umanjiti ako za to postoje dokazi o umanjenju navedene financijske imovine.

Iz računovodstvenih propisa proizlazi da za navedenu financijsku imovinu (koja se naknadno ne mjeri po fer vrijednosti) može samo doći do umanjenja početne vrijednosti ali nikako ne može doći do povećanja početne vrijednosti.

Dokazi o umanjenju vrijednosti financijske imovine (pojedinačno ili grupno) su primjerice sljedeće okolnosti:

- nepoštivanje ugovora u smislu kašnjenja s otplatom duga ili plaćanjem kamata,*
- vjerojatno pokretanje stečaja ili započinjanje financijske reorganizacije,*
- nestanak aktivnog tržišta za financijsku imovinu zbog finansijskih poteškoća izdavatelja,*
- značajne finansijske poteškoće izdavatelja ili dužnika,*
- značajne promjene s negativnim učinkom koje su nastale u tehnološkom, ekonomskom ili pravnom okruženju u kojem posluje izdavatelj finansijskog instrumenta (HSFI 9.28.).*

Kod financijske imovine koja se mjeri po amortiziranom trošku (zajmovi i potraživanja i financijska ulaganja koja se drže do dospelja) gubitak od umanjenja vrijednosti predstavlja razliku između knjigovodstvene vrijednosti i sadašnje vrijednosti procijenjenih novčanih tokova diskontiranih po izvornoj efektivnoj kamatnoj stopi financijske imovine (HSFI 9.29.).

3.4. Ukidanje gubitka od umanjenja financijske imovine

Ako se gubitak od umanjenja vrijednosti u budućim razdobljima smanji, a smanjenje se može objektivno povezati s događajem koji je nastao nakon priznavanja umanjenja vrijednosti, poduzetnik će ukinuti prethodno priznato umanjenje kroz račun dobiti i gubitka, s time da knjigovodstvena vrijednost nakon ukidanja ne smije biti veća od iznosa koji bi bio iskazan da umanjenje nije bilo prethodno priznato. Iznimno, gubitak od umanjenja vrijednosti vlasničkog instrumenta (dionice i udjeli) koji se mjeri po trošku stjecanja ne ispravlja se. Gubitak od umanjenja vlasničkog instrumenta (dionice i udjeli) koji se klasificira kao imovina raspoloživa za prodaju ne ispravlja se u računu dobiti i gubitka (HSFI 9.30.).

Ako se iznos gubitka od umanjenja vrijednosti financijske imovine koja se vodi po amortiziranom trošku smanji i smanjenje se može objektivno povezati s događajem koji je nastao nakon priznavanja umanjenja vrijednosti, prethodno priznati gubitak od umanjenja (rashod) ispravlja se direktno na kontu financijske imovine ili upotrebom konta ispravak vrijednosti. Iznos koji se ispravlja priznaje se u računu dobiti i gubitka (Točka 62. HSFI 15-Prihodi).

Gubici od umanjenja vrijednosti, priznati u računu dobiti i gubitka, od ulaganja u vlasnički instrument (dionice i udjeli) klasificiran kao raspoloživ za prodaju ne ispravljaju se u računu dobiti i gubitka kao prihod nego se priznaju u rezerve fer vrijednosti (HSFI 12.37.).

Iz navedenih odredbi proizlazi da se za **zajmove i potraživanja** i za **financijska ulaganja koja se drže do dospelja** (u slijedom razdoblju nakon umanjenja) ako se procijeni da treba smanjiti prethodni gubitak od umanjenja, ukidanje umanjenja knjiži se kao nerealizirani dobitak (prihod) i to najviše do prethodnog knjiženja umanjenja na računu nerealiziranog gubitka (rashoda). Ako je u slijedećem razdoblju procijenjeno da treba smanjiti gubitak od umanjenja dionica i udjela koji su klasificirani kao financijska imovina raspoloživa za prodaju koja se mjeri po metodi stjecanja, tada se to smanjenje umanjenja ne knjiži kao nerealizirani dobitak (prihod), već se knjiži kao rezerva fer vrijednosti.

3.5. Reklasifikacija financijske imovine

Prema odredbi **točke 23. HSFI 9-Financijska imovina**, poduzetnik ne reklasificira financijsku imovinu nakon početnog priznavanja osim dionica i udjela koji su početno klasificirani u financijsku imovinu čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka.

Dakle, financijska imovina koja je početno klasificirana u jednu od četiri određene skupine financijske imovine ne može se naknadno preklasificirati u drugu skupinu financijske imovine.

Prema odredbi **točke 24. HSFI 9-Financijska imovina**, navedeno ne vrijedi samo za dionice i udjele u nepovezane poduzetnike koje su početno klasificirane u financijsku imovinu čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka. Naime, ako fer vrijednost dionica i udjela više nije dostupna, tada će poduzetnik takve dionice i udjele klasificirati u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju. Njihova zadnja poznata fer vrijednost je ujedno i knjigovodstvena vrijednost, te će poduzetnik nastaviti mjeriti takve dionice i udjele po knjigovodstvenoj vrijednosti ispravljenoj za umanjenje vrijednosti ako postoji, dok fer vrijednost ne bude ponovno dostupna.

Ovdje je potrebno napomenuti da se prema računovodstvenim pravilima koji vrijede za poduzetnike koji primjenjuju MSFI-e i MRS-ove svaki oblik financijske imovine nakon početnog razvrstavanja u jedan od četiri oblika može reklasificirati u drugi oblik, i to:

- 1) Financijska imovina razvrstana u **financijsku imovinu čija se promjena fer vrijednosti priznaje u računu dobiti i gubitka** naknadno se može reklasificirati:
  - u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju ili
  - u zajmove i potraživanja ili
  - u ulaganja koja se drže do dospjeća;
- 2) Financijska imovina razvrstana u **financijsku imovinu raspoloživu za prodaju** naknadno se može reklasificirati:
  - u zajmove i potraživanja ili
  - u ulaganja koja se drže do dospjeća;
- 3) Financijska imovina razvrstana u **zajmove i potraživanja** naknadno se može reklasificirati:
  - u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju;
- 4) Financijska imovina razvrstana u **ulaganja koja se drže do dospjeća** naknadno se može reklasificirati:
  - u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju ili
  - u zajmove i potraživanja.

4. Vrste financijske imovine

U bilanci će poduzetnik financijsku imovinu iskazati kao:

- a) dugotrajnu financijsku imovinu i
- b) kratkotrajnu financijsku imovinu.

Razlika između dugotrajne i kratkotrajne imovine opisana je u HSFI

1 - Financijski izvještaji.

Kratkotrajna imovina je imovina koja ispunjava sljedeće uvjete:

- očekuje se da će se realizirati ili se drže za prodaju ili potrošnju u redovnom tijeku poslovanja,
- primarno se drži za trgovanje,
- očekuje se da će se realizirati unutar dvanaest mjeseci od datuma bilance,
- novac ili novčani ekvivalent, osim ako mu je ograničena mogućnost razmjene ili upotrebe za podmirivanje obveza za razdoblje od najmanje dvanaest mjeseci od datuma bilance (Točka 12. HSFI 1-Financijski izvještaji).

Sva druga imovina je **dugotrajna** (Točka 13. HSFI 1-Financijski izvještaji).

Prema **Pravilniku o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja** (Narodne novine br. 95/16 i 144/20) svi poduzetnici u financijskom izvještaju BILANCA moraju iskazati u **aktivi posebno** sljedeće pozicije (u zagradi su brojevi konta našega kontnog plana):

A - Potraživanja za upisani a neplaćeni kapital (konta skupine 00),
B - Dugotrajna imovina (konta skupine 01, 02, 03, 04, 05, 06, 07 i 08),

C - Kratkotrajna imovina (konta skupine 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 31, 32, 35, 36, 60, 63, 66, 67 i 68) i

D - Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i obračunati prihodi (konta skupine 19).

Dugotrajnu imovinu u BILANCI poduzetnici trebaju **posebno** iskazati kao sljedeće pozicije:

B I - Dugotrajna nematerijalna imovina (konta skupine 01),
B II - Dugotrajna materijalna imovina (konta skupine 02, 03, 04 i 05,),

B III - Dugotrajna financijska imovina (konta skupine 06),

B IV - Dugotrajna potraživanja (konta skupine 07) i

B V - Odgođena porezna imovina (konta skupine 08).

Dugotrajnu financijsku imovinu u BILANCI poduzetnici trebaju **posebno** iskazati kao sljedeće pozicije:

B III 1. - Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe (konta podskupine 060),

B III 2. - Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe (konta podskupine 061),

B III 3. - Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe (konta podskupine 062),

B III 4. - Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom (konta podskupine 063),

B III 5. - Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom (konta podskupine 064),

B III 6. - Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom (konta podskupine 065),

B III 7. - Ulaganja u vrijednosne papire (konta podskupine 066),

B III 8. - Dani zajmovi, depoziti i slično (konta podskupine 067),

B III 9. - Ostala ulaganja koja se obračunavaju metodom udjela (konta podskupine 068),

B III 10. - Ostala dugotrajna financijska imovina (konta podskupine 069).

Kratkotrajnu imovinu u BILANCI poduzetnici trebaju **posebno** iskazati kao sljedeće pozicije:

C I - Zalihe (konta skupine 31, 32, 35, 36, 60, 63, 66, 67 i 68),

C II - Kratkotrajna potraživanja (konta skupine 12, 13, 14, 16, 17 i 18),

C III - Kratkotrajna financijska imovina (konta skupine 11 i 15) i

C IV - Novac u banci i blagajni (konta skupine 10).

Kratkotrajnu financijsku imovinu u BILANCI poduzetnici trebaju **posebno** iskazati kao sljedeće pozicije:

C III 1. - Ulaganja u udjele (dionice) poduzetnika unutar grupe (konta podskupine 150),

C III 2. - Ulaganja u ostale vrijednosne papire poduzetnika unutar grupe (konta podskupine 151),

C III 3. - Dani zajmovi, depoziti i slično poduzetnicima unutar grupe (konta podskupine 152),

C III 4. - Ulaganja u udjele (dionice) društava povezanih sudjelujućim interesom (konta podskupine 153),

C III 5. - Ulaganja u ostale vrijednosne papire društava povezanih sudjelujućim interesom (konta podskupine 154),

C III 6. - Dani zajmovi, depoziti i slično društvima povezanim sudjelujućim interesom (konta podskupine 155),

C III 7. - Ulaganja u vrijednosne papire (konta skupine 11),

C III 8. - Dani zajmovi, depoziti i slično (konta podskupine 156 i 157) i

C III 9. - Ostala financijska imovina (konta podskupine 159).

4.1. Dionice i udjeli (sudjeljujući interesi)

Dionice i udjele ulagači iskazuju u svojim financijskim izvještajima kao financijsku imovinu.

Postoje tri vrste ulaganja u dionice i udjele ovisno o tome u kojim društvima se to ulaganje nalazi:

- 1) Ulaganja u dionice i udjele u ovisna društva,
- 2) Ulaganja u dionice i udjele u društva povezana sudjelujućim interesom (pridružena društva) i
- 3) Ulaganja u dionice i udjele u nepovezana društva.

Dionice i udjeli koji se drže radi sudjelovanja u dobitima svrstavaju se u dugotrajnu financijsku imovinu. Dionice i udjeli koji se drže radi trgovanja svrstavaju se u kratkotrajnu financijsku imovinu.

Računovodstvene odredbe o ulaganjima u dionice i udjele u ovisna društva i ulaganja u dionice i udjele u društva povezana sudjelujućim interesom (pridružena društva) odnosno o ulaganjima u dionice i udjele u povezana društva nalaze se u **HSFI 2-Konsolidirani financijski izvještaji**.

Računovodstvene odredbe o ulaganjima u dionice i udjele u nepovezana društva nalaze se u **HSFI 9-Financijska imovina**.

Detaljno o svakoj navedenoj vrsti ulaganja u dionice i udjele pisali smo posebne članke koje smo naveli u uvodu ovoga članka.

4.2. Dani zajmovi, depoziti, kaucije i slično

Dani zajmovi, depoziti, kaucije i slično mogu biti dugoročna financijska ulaganja (ako su dani na rok koji je duži od 12 mjeseci) i mogu biti kratkoročna financijska ulaganja (ako su dani na rok do 12 mjeseci).

Prema **točki 20. HSFI 9-Financijska imovina**, nakon početnog mjerenja zajmovi, depoziti, kaucije i slično mjere se po amortizacijskom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope. Efekti nastali naknadnim mjerenjem ove imovine priznaju se u računu dobiti i gubitka.

Primjer 1. - Davanje zajma i povrat zajma

Poduzetnik A je odobrio poduzetniku B kratkoročni zajam 1. travnja 2021.g. u svoti od 300.000,00 kn na 4 mjeseca uz godišnju kamatnu stopu od 8%. Ugovoreno je da se zajam vraća jednakim mjesečnim anuitetima s dekuzivnim obračunom kamata.

Da bi se utvrdio mjesečni anuitet potrebno je najprije izračunati konformni mjesečni kamatnjak pomoću sljedeće formule:

$$p' = \left[\left(\sqrt[n]{1 + \frac{p}{100}} \right) - 1 \right] \times 100$$

pri čemu je

$n = 12$ (mjeseci u godini)

$p =$ godišnja kamatna stopa (u primjeru je 8)

$$p' = \left[\left(\sqrt[12]{1 + \frac{8}{100}} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$p' = \left[\left(\sqrt[12]{1,08} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$p' = \left[\left(1,08^{1/12} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$p' = \left[\left(1,08^{0,0833333} \right) - 1 \right] \times 100$$

$$p' = \left[1,0064340275 - 1 \right] \times 100$$

$$p' = 0,0064340275 \times 100$$

$$p' = 0,64340275$$

Formula za anuitet je:

$$\text{anuitet} = C_o \times \frac{r^n \times (r - 1)}{r^n - 1}$$

$$\text{gdje je } r = 1 + \frac{p'}{100} = 1 + \frac{0,64340275}{100} = 1 + 0,0064340275$$

$$r = 1,0064340275$$

$$\text{anuitet} = 300.000 \times \frac{1,0064340275^4 \times 0,0064340275}{1,0064340275^4 - 1}$$

$$\text{anuitet} = 300.000 \times \frac{1,025985557 \times 0,0064340275}{1,025985557 - 1}$$

$$\text{anuitet} = 300.000 \times \frac{0,006601219}{0,025985557}$$

$$\text{anuitet} = 300.000,00 \times 0,254034154$$

$$\text{anuitet} = 76.210,25$$

Mjesec	Anuitet	Kamate	Otplatna kvota	Ostatak duga
1	2	3	4	5
		(ostatak duga x 0,64340275%)	(2 minus 3)	(5 minus 4)
				300.000,00
travanj	76.210,25	1.930,21	74.280,04	225.719,96
svibanj	76.210,25	1.452,29	74.757,96	150.962,00
lipanj	76.210,25	971,29	75.238,96	75.723,04
srpanj	76.210,25	487,21	75.723,04	0,00

Poslovni događaji:

- 1) Poduzetnik A isplatio je nepovezanom poduzetniku B zajam u visini od 300.000,00 kn;
- 2) Mjesečni anuitet za travanj 2021.g. iznosi 76.210,25 kn. Poduzetnik A izdao je račun za kamate za travanj 2021.g. u svoti od 1.930,21 kn;
- 3) Naplaćen je anuitet za travanj 2021.g. u svoti od 76.210,25 kn;
- 4) Mjesečni anuitet za svibanj 2021.g. iznosi 76.210,25 kn. Poduzetnik A izdao je račun za kamate za svibanj 2021.g. u svoti od 1.452,29 kn;
- 5) Naplaćen je anuitet za svibanj 2021.g. u svoti od 76.210,25 kn;
- 6) Mjesečni anuitet za lipanj 2021.g. iznosi 76.210,25 kn. Poduzetnik A izdao je račun za kamate za lipanj 2021.g. u svoti od 971,29 kn;
- 7) Naplaćen je anuitet za lipanj 2021.g. u svoti od 76.210,25 kn;
- 8) Mjesečni anuitet za srpanj 2021.g. iznosi 76.210,25 kn. Poduzetnik A izdao je račun za kamate za srpanj 2021.g. u svoti od 487,21 kn;
- 9) Naplaćen je anuitet za srpanj 2021.g. u svoti od 76.210,25 kn;

Objavite svoje financijske izvještaje u RiPup-u

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Izvod žiro-računa - nepovezanim poduzetniku B isplaćen je kratkoročni zajam	300.000,00	1560	1000
2.	Izlazni račun za kamate na kratkoročni zajam za travanj 2021.g.	1.930,21	18700	77600
3.	Izvod žiro-računa - naplata prvog anuiteta	76.210,25	1000	-
	■ otplatna kvota	74.280,04	-	1560
	■ kamati	1.930,21	-	1870
4.	Izlazni račun za kamate na kratkoročni zajam za svibanj 2021.g.	1.452,29	18700	77600
5.	Izvod žiro-računa - naplata drugog anuiteta	76.210,25	1000	-
	■ otplatna kvota	74.757,96	-	1560
	■ kamati	1.452,29	-	1870
6.	Izlazni račun za kamate na kratkoročni zajam za lipanj 2021.g.	971,29	18700	77600
7.	Izvod žiro-računa - naplata trećeg anuiteta	76.210,25	1000	-
	■ otplatna kvota	75.238,96	-	1560
	■ kamati	971,29	-	1870
8.	Izlazni račun za kamate na kratkoročni zajam za srpanj 2021.g.	487,21	18700	77600
9.	Izvod žiro-računa - naplata četvrtog anuiteta	76.210,25	1000	-
	■ otplatna kvota	75.723,04	-	1560
	■ kamati	487,21	-	1870

1560 - Dani zajmovi nepovezanim poduzetnicima u zemlji

1000 - Žiro-račun

18700 - Potraživanja za kamate na zajmove nepovezanim poduzetnicima u zemlji u kojima ne postoji sudjelujući interes

77600 - Prihodi od ugovorenih kamata od nepovezanih poduzetnika u zemlji

Prema navedenim odredbama **HSFI 9-Financijska imovina**, poduzetnik je dužan na kraju godine izvršiti test umanjenja za sve zajmove (i za potraživanja i za financijsku imovinu koja se drži do dospijeca). Test umanjenja provodi se tako da se izračuna amortizirani trošak zajma i nadoknadivi iznos zajma (sadašnja vrijednost uz diskontiranje po efektivnoj kamatnoj stopi). Ukoliko je nadoknadivi iznos manji knjiži se umanjenje zajma kao rashod.

Primjer 2. - Umanjenje zajma

Poduzetnik A dao je zajam na 5 godina nepovezanim poduzetniku B u svoti od 25.000.000,00 kn uz kamatu od 10%, uz diskont od 2% i uz efektivnu kamatnu stopu od 10,45%. Na kraju godine poduzetnik A došao je do saznanja da je 50% zajma upitno za naplatu.

Sadašnja vrijednost danog zajma uz diskontiranje po efektivnoj kamatnoj stopi je manja od amortiziranog troška zajma u iznosu od 12.277.021,00 kn.

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Umanjenje zajma	12.277.021	726	067900

067000 - Dani dugoročni zajmovi domaćim nepovezanim poduzetnicima

067900 - Vrijednosno usklađenje danih dugoročnih zajmova domaćim nepovezanim poduzetnicima

726 - Vrijednosna usklađenja financijske imovine

4.3. Vrijednosni papiri

Osim dionica u praksi najčešće upotrebljavani vrijednosni papiri su:

- 1) Čekovi,
- 2) Mjenice,
- 3) Obveznice i
- 4) Komercijalni zapisi.

4.3.1. Čekovi

Poslovanje čekom uređeno je odredbama **Zakona o čeku** (Nar. nov., br. 74/94).

Ček se plaća po viđenju i ako je u čeku određena dospelost tada je ček neispravan.

Ček se mora podnijeti na isplatu u roku od osam dana (ako je mjesto izdavanja i plaćanja isto) odnosno u roku od 15 dana (ako su mjesta izdavanja i plaćanja različita). Ako je ček izdan u bilo kojoj europskoj zemlji ček se mora podnijeti na isplatu u roku od dvadeset dana, a ako je ček izdan u bilo kojoj zemlji izvan Europe rok je šezdeset dana.

Barirani ček je ček koji je precrtan s prednje strane dvjema uspo-rdnim crtama.

Barirani ček je instrument plaćanja kojim se obavlja međusobno plaćanje između poduzetnika, bez uporabe gotovog novca.

Barirani ček može izdati svaki poduzetnik koji ima otvoren žiro račun, za plaćanje drugoj pravnoj osobi ili fizičkoj osobi koja ima žiro račun.

Barirani ček isplaćuje se isključivo u korist računa koji se vodi kod banke ili druge organizacije platnog prometa.

Barirani ček podnosi na naplatu imatelj čeka i to banci ili drugoj organizaciji platnog prometa kod kojeg se nalazi žiro-račun izdavatelja bariranog čeka.

Barirani ček koji se ne može naplatiti banka odnosno organizacija za platni promet ne zavodi ga u redosljed plaćanja već ga vraća podnositelju. Međutim, podnositelj bariranog čeka može pismenim putem tražiti da ga banka prihvati i uvede u redosljed plaćanja, te ga naplati nakon osiguranja pokrića a najdulje do isteka zastare.

Imatelj nenaplaćenog bariranog čeka može podići protest prije nego što proteče rok za podnošenje. Ako je barirani ček podnesen na naplatu posljednjeg dana roka za podnošenje, tada se protest može podići još i prvog dana koji za ovim danom dolazi. Protest se podiže kod javnog bilježnika.

Primjer 3.:

- 1) Primičen barirani ček u svoti od 15.300,00 kn;
- 2) Barirani ček poslan na naplatu u svoti od 15.300,00 kn;
- 3) Naplaćen barirani ček u svoti od 15.300,00 kn;
- 4) Primičen barirani ček u svoti od 17.659,50 kn;
- 5) Barirani ček poslan na naplatu u svoti od 17.659,50 kn;
- 6) Vraćen barirani ček u svoti od 17.659,50 kn;
- 7) Protestiran nenaplaćeni barirani ček u svoti od 17.659,50 kn;
- 8) Otpisano potraživanje za protestirani nenaplaćeni barirani ček u svoti od 17.659,50 kn.

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Zaprimljen barirani ček	15.300,00	1100	1200
2.	Barirani ček poslan na naplatu	15.300,00	1101	1100
3.	Izvod žiro-računa - naplata bariranog čeka	15.300,00	1000	1101
4.	Zaprimljen barirani ček	17.659,50	1100	1200
5.	Barirani ček poslan na naplatu	17.659,50	1101	1100
6.	Vraćen barirani ček	17.659,50	1100	1101
7.	Protestiran barirani ček	17.659,50	1109	1100
8.	Otpisano potraživanje od protestiranog bariranog čeka	17.659,50	726	11909

1100 - Čekovi u kunama

1200 - Potraživanja od kupaca u zemlji od prodaje proizvoda, roba i usluga

1101 - Čekovi u kunama predani na naplatu

1000 - Žiro račun za redovno poslovanje

1109 - Protestirani čekovi

726 - Vrijednosno usklađenje financijske imovine

11909 - Vrijednosno usklađenje protestiranih čekova

4.3.2. Mjenice

Poslovanje mjenicom uređeno je odredbama **Zakona o mjenici** (Nar. nov., br. 74/94, 92/10) i **Pravilnikom o obračunskim zavodima, naknadi za posredovanje i obrascu mjenice** (Nar. nov., br. 77/99, 146/99, 35/00, 22/03, 39/08 i 146/10).

Mjenica je vrijednosni papir koji glasi na određeni iznos novca i koja svojem imatelju daje pravo da taj iznos naplati od osobe koja je u mjenici naznačena kao dužnik.

Mjenica se koristi kao:

- 1) sredstvo plaćanja,
- 2) sredstvo osiguranja plaćanja i
- 3) kreditni instrument.

Mjenica se može izdati kao:

- 1) trasirana ili vučena mjenica,
- 2) vlastita ili solo mjenica i
- 3) vlastita trasirana mjenica.

Trasirana ili vučena mjenica je mjenica u kojoj izdavatelj mjenice (trasant) odnosno uputilac poziva upućenika (trasata) da izvrši isplatu mjeničnog iznosa remitentu ili osobi koju remitent označi.

Vlastita ili solo mjenica je mjenica kojom se sam izdavatelj (trasant) obvezuje isplatiti mjenični iznos korisniku mjenice (remitentu).

Vlastita trasirana mjenica je mjenica u kojoj izdavatelj mjenice (trasant) označuje sebe kao trasata.

Trasirana mjenica sadrži:

- 1) oznaku da je mjenica, napisanu u samom slogu isprave, na jeziku na kome je sastavljena,
- 2) bezuvjetni uput da se plati određena svota novca,
- 3) ime onoga koji treba platiti,
- 4) označenje dospelosti,
- 5) mjesto gdje se plaćanje treba obaviti,
- 6) ime onoga kome se ili po čijoj se naredbi mora platiti (remitent),
- 7) označenje dana i mjesta izdanja mjenice,
- 8) potpis onoga koji je izdao mjenicu (trasant).

Vlastita mjenica sadrži:

- 1) oznaku da je mjenica, unesena u sam slog isprave na jeziku u kome je ona sastavljena,
- 2) bezuvjetno obećanje da će se određena svota novca platiti,
- 3) oznaku dospelosti,
- 4) mjesto gdje se plaćanje treba obaviti,
- 5) ime onoga kome se ili po čijoj se naredbi mora platiti,
- 6) oznaku dana i mjesta gdje je vlastita mjenica izdana,
- 7) potpis onoga koji mjenicu izdaje (izdavatelj).

Isplata mjenice može se za cijelu mjeničnu svotu ili za izvjestan njen dio osigurati avalom (mjeničnim jamstvom). Aval može dati treća osoba ili netko od potpisnika mjenice. Aval se daje na mjenici ili na alonžu i potpisuje ga avalist.

Mjenica je instrument plaćanja kojim se obavlja međusobno plaćanje između poduzetnika, bez uporabe gotovog novca.

Mjenicu može izdati svaki poduzetnik koji ima otvoreni žiro račun, za plaćanje drugoj pravnoj osobi ili fizičkoj osobi koja ima žiro račun.

Mjenica se isplaćuje najčešće u korist računa koji se vodi kod banke ili druge organizacije platnog prometa.

Mjenicu podnosi na naplatu imatelj mjenice i to banci ili drugoj organizaciji platnog prometa kod kojeg se nalazi žiro-račun trasata mjenice.

Mjenica koja se ne može naplatiti banka odnosno organizacija za platni promet ne zavodi ga u redosljed plaćanja već ga vraća podnositelju. Međutim, podnositelj mjenice može pismenim putem tražiti da je banka prihvati i uvede u redosljed plaćanja, te ju naplati nakon osigurnja pokrića a najdulje do isteka zastare.

Imatelj nenaplaćene mjenice može podići protest prije nego što proteče rok za podnošenje. Ako je mjenica podnesena na naplatu posljednjeg dana roka za podnošenje, tada se protest može podići još i prvog dana koji za ovim danom dolazi. Protest se podiže kod javnog bilježnika.

Svaka mjenica, i ona kad nije izričito trasirana po naredbi, može se prenijeti indosamentom. Indosament mora biti napisan na mjenice ili na alonžu i mora biti potpisan od indosanta. Indosamentom se prenose sva prava koja proistječu iz mjenice. Indosiranjem mjenice podmiruje se obveza prema dobavljaču.

Primjer 4.:

- 1) Primljena mjenica u svoti od 125.300,00 kn;
- 2) Mjenica poslana na naplatu u svoti od 125.300,00 kn;
- 3) Naplaćena mjenica u svoti od 125.300,00 kn;
- 4) Primljena mjenica u svoti od 117.659,50 kn;
- 5) Mjenica poslana na naplatu u svoti od 117.659,50 kn;
- 6) Vraćena mjenica u svoti od 117.659,50 kn;
- 7) Protestirana nenaplaćena mjenica u svoti od 117.659,50 kn;
- 8) Otpisano potraživanje za protestiranu nenaplaćenu mjenicu u svoti od 117.659,50 kn;
- 9) Primljena mjenica u svoti od 96.749,00 kn;
- 10) Indosirana mjenica u svoti od 96.749,00 kn.

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Zaprimljena mjenica	125.300,00	1110	1200
2.	Mjenica poslana na naplatu	125.300,00	1112	1110
3.	Izvod žiro-računa - naplata mjenice	125.300,00	1000	1112
4.	Zaprimljena mjenica	117.659,50	1110	1200
5.	Mjenica poslana na naplatu	117.659,50	1112	1110

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
6.	Vraćena mjenica	117.659,50	1110	1112
7.	Protestirana mjenica	117.659,50	1113	1110
8.	Otpisano potraživanje od protestirane mjenice	117.659,50	726	11910
9.	Zaprimljena mjenica	96.749,00	1110	1200
10.	Indosirana mjenica	96.749,00	2200	1110

- 1110 - Mjenica stečena za naplatu potraživanja
 1200 - Potraživanja od kupaca u zemlji od prodaje proizvoda, roba i usluga
 1112 - Mjenice poslane na naplatu
 1000 - Žiro-račun
 1113 - Protestirane mjenice
 11910 - Vrijednosno usklađenje mjenica stečenih za naplatu potraživanja
 726 - Vrijednosno usklađenje financijske imovine
 2200 - Obveze prema dobavljačima - pravnim osobama u zemlji za kratkotrajnu imovinu

Jedan od načina na koji poduzetnik dolazi do likvidnih sredstava je eskontiranje mjenica.

Poduzetnik može mjenicu eskontirati, što znači prodajom naplatiti prije njezina dospijea, i na taj način doći do likvidnih sredstava. Poduzetnik koji ima sredstava eskontira mjenicu uz naknadu (eskontnu kamatu).

Eskontiranje mjenice ima svoju cijenu koja se zove eskontna stopa ili diskontna stopa. Ona predstavlja stopu po kojoj se obračunava kamata prilikom eskontiranja mjenice.

Primjer 5. - Zaprimanje mjenice i eskontiranje mjenice

- Poduzetnik A za obavljanu uslugu ispostavio je izlazni račun nepovezanom poduzetniku B na 240.000,00 kn (PDV iznosi 48.000,00 kn);
- Poduzetnik B ispostavio je poduzetniku A mjenicu za dug u svoti od 240.000,00 kn;
- Poduzetnik A dao je nepovezanom poduzetniku C mjenicu na eskontiranje;
- Poduzetnik A dobio je od poduzetnika C fakturu troškova eskontiranja mjenice (diskontna svota i naknada) u iznosu od 4.880,00 kn;
- Umanjenje eskontirane mjenice za troškove eskontiranja;
- Poduzetnik C doznačio je poduzetniku A na žiro-račun mjeničnu svotu umanjenu za diskontnu stopu i naknadu u iznosu od 235.120,00 kn.

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Izlazni račun za uslugu poduzetniku B	240.000,00	1200	-
	■ PDV	48.000,00	-	260030
	■ iznos iz računa bez PDV-a	192.000,00	-	7524
2.	Zaprimanje mjenice od poduzetnika B	240.000,00	1110	1200
3.	Mjenica dana na eskontiranje	240.000,00	1115	1110

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
4.	Ulazni račun za troškove eskontiranja mjenice	4.880,00	7249	2399
5.	Umanjenje vrijednosti mjenice za troškove eskontiranja	4.880,00	2399	1115
6.	Izvod žiro-računa - naplata eskontirane mjenice	235.120,00	1000	1115

- 1200 - Potraživanja od kupaca u zemlji od prodaje proizvoda, roba i usluga
 260030 - Obveze za PDV za isporuke dobara i usluga u RH po stopi od 25% za izlazne račune
 7524 - Prihod od ostalih usluga na domaćem tržištu
 1110 - Mjenica stečena za naplatu potraživanja
 1115 - Mjenica dana na eskontiranje
 2399 - Ostale kratkoročne obveze
 7249 - Drugi rashodi
 1000 - Žiro-račun

4.3.3. Zadužnice

Ovršnim zakonom (NN 112/12, 25/13 - Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničkom postupku, 93/14, 55/16 - OUSRH, 73/17 i 131/20) propisana je (osim ostalog) i zapljena računa na temelju zadužnice. Zadužnica se prema navedenom zakonu ustanovljava kao privatna isprava u dva oblika i to: ® kao **zadužnica** i ® **bjanko zadužnica**.

Zadužnica je privatna izjava s učinkom pravomoćnog rješenja o ovrši kojom se zapljuje tražbina na računu i prenosi na ovrhovoditelja i ima svojstvo ovršne isprave na temelju koje se može tražiti ovrha protiv dužnika ili jamaca platata na drugim predmetima ovrhe (pokretnine itd.).

Zadužnica je i svojevrsni vrijednosni papir u smislu odredaba čl. 1135. i čl. 1136. ZOO-a. Naime, vrijednosni papir je isprava kojom se njezin izdavatelj obvezuje ispuniti obvezu upisanu u toj ispravi njezinu zakonitom imatelju, a zadužnica je vrijednosni papir na ime.

Obveza iz vrijednosnog papira nastaje u trenutku kad izdavatelj vrijednosni papir preda njegovu korisniku.

Za **običnu zadužnicu** primjenjuju se odredbe **Pravilnika o obliku i sadržaju zadužnice** (Nar. nov., br. 115/12 i 82/17). Za **bjanko zadužnicu** primjenjuju se odredbe **Pravilnika o obliku i sadržaju bjanko zadužnice** (Nar. nov., br. 115/12 i 82/17).

Osnovne značajke koje bjanko zadužnicu razlikuju od obične zadužnice su:

- bjanko zadužnica se može izdati samo na propisanom obrascu,
- bjanko zadužnica ne mora imati upisanog vjerovnika i iznos tražbine,
- bjanko zadužnica se može izdati samo na najviše propisane svote (do 5.000,00 kn, do 10.000,00 kn, do 50.000,00 kn, do 100.000,00 kn, do 500.000,00 kn i do 1.000.000,00 kn).

Na **kontu 112** evidentira se samo zadužnica koja je nabavljena (kupljena) kao vrijednosni papir. U slučaju kada je zadužnica zaprimljena kao instrument osiguranja plaćanja tada se takva zadužnica ne evidentira na **kontu 112** već se vodi izvanbilančno na kontima skupine **99**. Naime, kada bi takvu zadužnicu evidentirali kao imovinu tada bi došlo do umjetnog povećanja imovine, jer kao imovinu poduzetnik koji je dobio zadužnicu iskazuje potraživanje od kupca

od kojeg je dobio zadužnicu kao instrument osiguranja naplate tog potraživanja.

Primjer 6.:

- 1) Ispostavljen je i poslan izlazni račun kupcu A u iznosu od **246.000,00 kn** (PDV iznosi **49.200,00 kn**);
- 2) Od kupca A je zaprimljena zadužnica u iznosu od **246.000,00 kn**;
- 3) Kupac A platio svoju obvezu na žiro-račun u iznosu od **246.000,00 kn**;
- 4) Kupljena zadužnica kao vrijednosni papir u iznosu od **100.000,00 kn**.

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Izlazni račun kupcu A za usluge	246.000,00	1200	-
	■ PDV	49.200,00	-	260030
	■ iznos računa bez PDV-a	196.800,00	-	7524
2.	Evidentiranje zaprimljene zadužnice kao instrumenta osiguranja plaćanja od kupca A	246.000,00	9922	9972
3.a	Izvod žiro-računa - uplata od kupca A	246.000,00	1000	1200
3.b	Isknjiženje zadužnice iz izvanbilančne evidencije	246.000,00	9972	9922
4.	Izvod žiro-računa - kupnja zadužnice	100.000,00	1120	1000

1200 - Potraživanja od kupaca u zemlji od prodaje proizvoda, roba i usluga

260030- Obveze za PDV za isporuke dobara i usluga u RH po stopi od 25% za izlazne račune

7524 - Prihod od ostalih usluga na domaćem tržištu

9922 - Priljena zadužnica

9972 - Izvori za primljene zadužnice

1000 - Žiro-račun

1120 - Priljene zadužnice

4.3.4. Obveznice

Obveznice mogu biti:

- 1) kratkoročna financijska imovina - konto 113-Obveznice i
- 2) dugoročna financijska imovina - konto 0660-Državne obveznice i 0661-Ostale obveznice.

Poduzetnik dolazi u posjed obveznica otkupom obveznica od države ili drugog poduzetnika uz diskont, podmirivanjem svojih potraživanja ili kupnjom na burzi.

Na burzi se mogu pojaviti korporacijske obveznice ili državne obveznice.

Korporacijsku obveznicu izdaje trgovačko društvo koje obavlja gospodarsku djelatnost i koje je registrirano te posluje u skladu s propisima Republike Hrvatske.

Propis koji uređuje vrijednosne papire je Zakona o tržištu kapitala (Nar. nov. br. 65/18 i 17/20).

Primjer 7.: Ulaganje u dugoročne obveznice

- 1) Poduzetnik A uplatio je za kupnju 400 obveznica po nominalnoj vrijednosti 1.000,00 kn po obveznici iznos od 400.000,00 kn;
- 2) Obračun kamata za prvu godinu u iznosu od 48.000,00 kn;
- 3) Naplata anuiteta u iznosu od 120.000,00 kn (otplatna kvota 72.000,00 kn i kamati u iznosu od 48.000,00 kn).

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Izvod žiro-računa - uplata za obveznice	400.000,00	0661	1000
2.	Obračun kamata za prvu godinu	48.000,00	187	7760
3.	Naplata anuiteta	120.000,00	1000	-
	■ otplatna kvota	72.000,00	-	0661
	■ kamate	48.000,00	-	187

1000 - Žiro-račun

0661 - Ostale obveznice

187 - Potraživanja za kamate

7760 - Ostali prihodi s osnove kamata

Primjer 8.: Ulaganje u kratkoročne obveznice

- 1) Poduzetnik A kupio je kratkoročne obveznice na burzi uz diskont od 10% u nominalnoj vrijednosti od 200.000,00 kn (diskont iznosi 20.000,00 kn);
- 2) Obveznicom je podmireno dugovanje dobavljaču:
  - dugovanje dobavljaču 160.000,00 kn
  - nominalna vrijednost obveznica 200.000,00 kn
  - 20% diskont 40.000,00 kn;
- 3) Obračun razlike kamata - 20.000,00 kn.

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Izvod žiro-računa - uplata za obveznice	180.000,00	-	1000
	■ nominalna vrijednost obveznica	200.000,00	1130	-
	■ diskont (kamate)	20.000,00	-	11930
2.	Obveznicama podmireno dugovanje dobavljaču:			
	■ nominalna vrijednost obveznica	200.000,00	-	1130
	■ dug dobavljaču	160.000,00	2200	-
	■ diskont (kamata)	40.000,00	11930	-
3.	Obračun razlike kamata	20.000,00	7249	11930

1000 - Žiro-račun

1130 - Obveznice (stečene) od izdavatelja u kunama

11930 - Vrijednosno usklađenje obveznica (stečenih) od izdavatelja u kunama

2200 - Obveze prema dobavljačima - pravnim osobama u zemlji za kratkotrajnu imovinu

7249 - Drugi rashodi

Primjer 9. - Ulaganje u dugoročne obveznice kao financijske imovine raspoložive za prodaju koja se mjeri po fer vrijednosti

- 1) Poduzetnik A uplatio je u travnju 2019.g. za kupnju 500 obveznica po nominalnoj vrijednosti 2.000,00 kn po obveznici iznos od 1.000.000,00 kn. Poduzetnik je obveznice svrstao u financijsku imovinu raspoloživu za prodaju koja se mjeri po fer vrijednosti;
- 2) Obračun kamata za prvu godinu u iznosu od 96.000,00 kn;
- 3) Naplata anuiteta u iznosu od 240.000,00 kn (otplatna kvota 144.000,00 kn i kamati u iznosu od 96.000,00 kn);

- 4) Na dan 31. prosinca 2019. povećala se knjigovodstvena vrijednosti obveznica za 20% odnosno za 171.200,00 kn;
- 5) Smanjenje rezervi fer vrijednosti za odgođenu poreznu obvezu - 18% od 171.200,00 kn, što iznosi 30.816,00 kn;
- 6) Obračun kamata za drugu godinu u iznosu od 101.760,00 kn;
- 7) Naplata anuiteta u iznosu od 254.400,00 kn (otplatna kvota 152.640,00 kn i kamati u iznosu od 101.760,00 kn);
- 8) Na dan 31. prosinca 2020. povećala se knjigovodstvena vrijednosti obveznica za 10% odnosno za 87.456,00 kn;
- 9) Smanjenje rezervi fer vrijednosti za odgođenu poreznu obvezu - 18% od 87.456,00 kn, što iznosi 15.742,08 kn.

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Izvod žiro-računa - uplata za obveznice	1.000.000,00	0661	1000
2.	Obračun kamata za prvu godinu	96.000,00	187	7760
3.	Naplata anuiteta	240.000,00	1000	-
	■ otplatna kvota	144.000,00	-	0661
	■ kamate	96.000,00	-	187
4.	Povećanje fer vrijednosti obveznica	171.200,00	06691	935
5.	Odgođena porezna obveza (171.200,00 kn x 18%)	30.816,00	9390	9892
6.	Obračun kamata za drugu godinu	101.760,00	187	7760
7.	Naplata anuiteta	254.400,00	1000	-
	■ otplatna kvota	152.640,00	-	0661
	■ kamate	101.760,00	-	187
8.	Povećanje fer vrijednosti obveznica	87.456,00	06691	935
9.	Odgođena porezna obveza (87.456,00 kn x 18%)	15.742,08	9390	9892

- 1000 - Žiro-račun
- 0661 - Ostale obveznice
- 187 - Potraživanja za kamate
- 7760 - Ostali prihodi s osnove kamata
- 06691 - Vrijednosno usklađenje ostalih obveznica
- 935 - Fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju
- 9390 - Odgođena porezna obveza fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju (odbitna stavka)
- 9892 - Odgođena porezna obveza iz rezerve fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju

Napomene uz Primjer 9.:

- 1) Obveznice kao financijsku imovinu u ovom primjeru knjižili smo kao dugotrajnu financijsku imovinu, jer se financijska imovina klasificirana kao financijska imovina čija se promjena fer vrijednosti priznaje u Računu dobiti i gubitka iskazuje kao kratkotrajna financijska imovina, a financijska imovina raspoloživa za prodaju kao dugotrajna financijska imovina;
- 2) Prema **točki 22. HSFI-a 9-Financijska imovina**, promjena fer vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju priznaje se izravno u kapital odnosno u rezervu fer vrijednosti;
- 3) Prema propisima o porezu na dobit, rezerve fer vrijednosti nisu oporezive;
- 4) Prema **točki 41. HSFI-a 12-Kapital**, kada je neka imovina revalorizirana, a ta revalorizacija se uključuje u poreznu osnovicu u nekom idućem razdoblju, poduzetnik treba iskazati odgođe-

nu poreznu obvezu primjenjujući na tu revalorizacijsku rezervu propisanu stopu poreza na dobit. Ova odgođena porezna obveza iskazuje se kao smanjenje revalorizacijske rezerve. Isto se primjenjuje i za rezerve fer vrijednosti;

- 5) Rezerve fer vrijednosti su komponenta kapitala te predstavljaju nerealiziranu dobit ostvarenu svođenjem ulaganja u obveznice na njihovu fer vrijednost. Nerealizirana dobit koja je iskazana u rezervi fer vrijednosti postat će realizirana (oprihodovat će se) u trenutku prodaje tih obveznica.

4.3.5. Komercijalni zapisi

Kao čekovi i mjenice, komercijalni zapisi mogu biti samo kratkotrajna financijska imovina.

Komercijalni zapisi, prema našem računskom planu, iskazuju se na kontu 114.

Primjer 10. - Ulaganje u komercijalne zapise

Poduzetnik A kupio je preko brokerske kuće komercijalne zapise nominalne vrijednosti od 100.000,00 kn po cijeni od 96% s rokom dospjeća od 5 mjeseci. Naknada brokerske kuće iznosi 800,00 kn. Poduzetnik A nema namjere prodavati komercijalne zapise do dospjeća za naplatu pa je kvalificirao navedenu financijsku imovinu kao ulaganja koja se drže do dospjeća.

Izračun iznosa diskonta:	
1. Kupovna vrijednost (100.000,00 x 96%)	96.000,00 kn
2. Transakcijski trošak	800,00 kn
3. Nominalna vrijednost ulaganja	100.000,00 kn
4. IZNOS DISKONTA (3 - 2 -1)	3.200,00 kn
Izračun troška stjecanja:	
1. Nominalna vrijednost ulaganja	100.000,00 kn
2. Diskont na ulaganje	3.200,00 kn
3. TROŠAK STJECANJA	96.800,00 kn

- 1) Poduzetnik A uplatio je za ulaganja u komercijalne zapise 96.800,00 kn (nominalna vrijednost ulaganja je 100.000,00 kn, a diskont na ta ulaganja je 3.200,00 kn);
- 2) Naplaćen komercijalni zapis u iznosu od 100.000,00 kn;
- 3) Oprihodovanje diskonta od naplaćenog komercijalnog zapisa.

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Izvod žiro-računa - uplata za ulaganje u komercijalne zapise	96.800,00	-	1000
	■ nominalna vrijednost komercijalnih zapisa	100.000,00	1140	-
	■ diskont na ulaganja	3.200,00	-	11940
2.	Izvod žiro-računa - naplata komercijalnih zapisa	100.000,00	1000	1140
3.	Oprihodovanje diskonta na ulaganja u komercijalne zapise	3.200,00	11940	77659

- 1000 - Žiro-račun
- 1140 - Komercijalni zapisi u kunama
- 11940 - Vrijednosno usklađenje komercijalnih zapisa u kunama
- 77659 - Ostali financijski prihodi

4.3.6. Blagajnički zapisi

Blagajnički zapisi su vrijednosni papiri koji mogu biti dugoročni i kratkoročni. Kratkoročni blagajnički zapisi su blagajnički zapisi koji dospijevaju na naplatu u roku kraćem od godinu dana od datuma stjecanja.

Blagajničke zapise mogu kod Hrvatske narodne banke upisivati banke i štedionice u svoje ime i za svoj račun te ih mogu dalje prodavati. Hrvatska narodna banka prodaje blagajničke zapise uz diskont.

Primjer 11.:

- 1) Poduzetnik je od banke kupio blagajničke zapise uz diskontnu stopu od 10% nominalne vrijednosti. Nominalna vrijednost blagajničkih zapisa je **1.000.000,00** kn (izvod žiro računa);
- 2) Naplata blagajničkih zapisa po dospijeću u iznosu od **900.000,00** kn (izvod žiro računa).

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Izvod žiro-računa - uplata za ulaganje u blagajničke zapise	96.800,00	-	1000
	■ nominalna vrijednost blagajničkih zapisa	100.000,00	1150	-
	■ diskont na ulaganja	3.200,00	-	11950
2.	Izvod žiro-računa - naplata blagajničkih zapisa	100.000,00	1000	1150
3.	Oprihodovanje diskonta na ulaganja u blagajničke zapise	3.200,00	11950	77659

1000 - Žiro-račun

1150 - Blagajnički zapisi u kunama

11950 - Vrijednosno usklađenje blagajničkih zapisa u kunama

77659 - Ostali financijski prihodi

4.4. Ostala financijska imovina

4.4.1. Dane garancije banci

Primjer 12. - Dana garancija banci za povrat kredita

- 1) Dana garancija banci za poduzetnika B za povrat kredita u iznosu od 100.000,00 kn;
- 2) Banka naplatila garanciju jer poduzetnik B ne može vratiti kredit. Isknjiženje garancije iz izvanbilančne evidencije u iznosu od 100.000,00 kn (izvod žiro - računa).

Knjiženje:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1	2	3	4	5
1.	Dana garancija banci za poduzetnika B za povrat kredita	100.000,00	9926	9976
2.a	Banka naplatila garanciju	100.000,00	1590	1000
2.b	Isknjiženje dane garancije banci iz izvanbilančne evidencije	100.000,00	9976	9926

9926 - Dane garancije banci

9976 - Obveze za dane garancije banci

1000 - Žiro-račun

1590 - Potraživanja po isplaćenim garancijama

5. Prestanak priznavanja financijske imovine

Odredbe o prestanku priznavanja financijske imovine nalaze se u **točkama 32. i 33. HSFI 9-Financijska imovina.**

Poduzetnik prestaje priznavati financijsku imovinu ako:

- a) ugovorna prava na primitak novca od financijske imovine isteknu ili su ispunjena, ili
- b) poduzetnik prenese drugoj osobi sve značajne rizike i koristi od financijske imovine, ili
- c) poduzetnik unatoč zadržavanju nekih značajnih rizika i koristi vezanih uz financijsku imovinu, prenese kontrolu nad tom imovinom drugoj osobi na način da ta druga osoba temeljem vlastite odluke tu imovinu u cijelosti može prodati nepovezanoj osobi bez ikakvih ograničenja.

U slučaju pod c) poduzetnik će prestati priznavati imovinu i priznati zasebno ona prava ili obveze koja su nastala ili su zadržana prilikom prijenosa.

Knjigovodstvena vrijednost prenesene imovine će se raščlaniti na dio koji se odnosi na zadržane rizike i koristi i na dio koji otpada na prenesene rizike i koristi sukladno njihovim relativnim fer vrijednostima na dan prijenosa. Novostvorena prava i obveze mjerit će se po fer vrijednosti na dan stjecanja. Razlika između primljene naknade i iznosa koji su priznati odnosno prestali biti priznati sukladno ovoj točki priznat će se kao prihod ili rashod u razdoblju prijenosa.

Ukoliko prijenos udovoljava uvjetima za prestanak priznavanja jer je poduzetnik zadržao značajne rizike i koristi od prenesene imovine, poduzetnik će nastaviti priznavati prenesenu imovinu u cijelosti, te će priznati financijsku obvezu za primljenu naknadu. Pri tome se imovina i obveza ne smiju saldirati. U sljedećim razdobljima poduzetnik će priznati prihod od prenesene imovine i rashod po osnovi financijske obveze.

"Prestankom priznavanja financijske imovine razlika između knjigovodstvene vrijednosti i primljene naknade priznaje se u račune dobiti i gubitka." (Točka 61. HSFI 15-Prihodi)

Iz navedene odredbe **HSFI 15-Prihodi** proizlazi da se prihod ili rashod od prestanka priznavanja pojedine financijske imovine utvrđuje tako da se od neto zaračunatog iznosa oduzme knjigovodstvena vrijednost financijske imovine. Taj prihod ili rashod klasificira se kao ostali financijski prihod ili ostali financijski rashod. Do 31. prosinca 2015. taj prihod klasificirao se kao ostali-izvanredni prihod ili ostali-izvanredni rashod.

Prema odredbi **točke 35. HSFI 12-Kapital**, kod prestanka priznavanja financijske imovine raspoložive za prodaju, rezerva fer vrijednosti i odgođena porezna obveza priznaju se u računu dobiti i gubitka kao prihodi ili rashodi.

"Ako je smanjenje fer vrijednosti financijske imovine raspoloživo za prodaju priznato izravno u kapital (rezerve fer vrijednosti) i ako postoji objektivan dokaz o umanjenju vrijednosti ove imovine kumulativni gubitak koji je izravno priznat u kapital (rezerve fer vrijednosti) uklanja se iz kapitala i priznaje u računu dobiti i gubitka čak ako se financijska imovina nije prestala priznavati." (Točka 36. HSFI 12-Kapital).

Iz ove odredbe proizlazi da se rezerva fer vrijednosti i odgođena porezna obveza moraju priznati u računu dobiti i gubitka kao prihodi ili rashodi i prije prestanka priznavanja financijske imovine raspoložive za prodaju ako za to postoji objektivan dokaz o umanjenju te financijske imovine.

